

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoE/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8516202159
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8516202159.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v exekučnej veci oprávneného V., W., so sídlom V. XX, XXX XX O., H.: XX XXX XXX, právne zastúpený advokátskou kanceláriou Advocate, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 36 865 141, proti povinnej Q. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXX, XXX XX V., o vymoženie 531,63 Eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa, č.k. 4Er/194/2016-25 zo dňa 09. decembra 2020, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že: „Súd zamietá žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. Exekútorový úrad Bratislava, Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava, zo dňa 21.4.2016, doručení súdu 9.6.2016 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 243h ods. 1 prvá veta zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31.03.2017, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 2, 4 písm. r), 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinného v čase uzatvorenia zmluvy.

3. Vychádzal zo zistenia, že pohľadávka vznikla na základe G. o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej dňa XX.XX.XXXX, ktorá bola zabezpečená zmenkou. Právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a vydať rozhodcovský rozsudok zakladala Rozhodcovská zmluva k Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorená dňa XX.XX.XXXX. Exekučný titulom je v predmetnej veci rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného záujmovým združením právnických osôb Združenie arbitráže a mediácie, sp. zn. SR XXXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.02.2016 a vykonateľnosť dňa 11.02.2016.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že povinná je v Zmluve o úvere a v rozhodcovskej zmluve označená nielen ako fyzická osoba nepodnikateľ, ale aj ako fyzická osoba podnikateľ. Súčasťou zmluvy o úvere je aj prehlásenie, že finančné prostriedky sú jej poskytnuté na výkon podnikania. Z takto uzavretej zmluvy nie je jednoznačne zrejmé, že vo veci bola zmluva uzavretá s fyzickou osobou živnostníkom, keďže bola podpísaná len osobou, označenou ako fyzická osoba. V priebehu exekúcie tak nebolo preukázané, že by pri uzatváraní zmluvy povinná konala v rámci predmetu svojej obchodnej, resp. podnikateľskej činnosti. Napriek tomu, že zmluva obsahuje označenie povinnej aj ako podnikateľa s vyznačením, že ide o úver na výkon podnikania, súd túto skutočnosť nepovažoval za relevantnú pre určenie, že sa nejedná o spotrebiteľský úver, nakoľko povinná je označená aj ako fyzická osoba - nepodnikateľ, pričom v súlade s § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri

pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon podnikania povinného ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku, teda oprávneného. V tomto prípade však oprávnený svoju dôkaznú povinnosť v priebehu exekučného konania nesplnil, preto súd skonštatoval, že vymedzenie účelu poskytnutia úveru v konkrétnej veci v spojení s nedostatkom akýchkoľvek ďalších dôkazov zo strany oprávneného malo rovnaký dopad ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec. Navyše oprávnený túto skutočnosť nepreukázal ani v rámci doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie, preto predloženú zmluvu, považoval za spotrebiteľskú. Ďalej mal za to, že v danom prípade je nutné rozhodcovskú doložku posúdiť ako neprijateľnú podmienku, nakoľko praktickým dôsledkom takto formulovanej rozhodcovskej doložky je skutočnosť, že spotrebiteľovi, teda povinnej, je fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Pre povinnú to znamená povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou, ktorú si oprávnený už predformuloval v zmluve a na výbere ktorej spotrebiteľ nemal žiadnu účasť, čím je spôsobená značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Spôsob, akým bola rozhodcovská zmluva v prejednávanej veci koncipovaná a spotrebiteľovi predložená spolu s ostatnými všeobecnými podmienkami, nesvedčí ani o individuálnom dojednaní rozhodcovskej zmluvy, ale skôr o zámernom predkladaní zmluvných podmienok, ktorým oprávnený sledoval vylúčenie tohto dojednania spod režimu súdnej kontroly. Oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie rozhodcovskej zmluvy, resp., že by si povinná osobitne vymienila jej dojednanie. Naopak ide o formulárovú zmluvu, ktorú povinná nemohla nijako ovplyvniť a mohla len rozhodcovskú zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, pričom je pravdepodobné, že nepodpísaním rozhodcovskej zmluvy by nedošlo ani k podpisu zmluvy o úvere, keďže obidve zmluvy boli uzavreté v jeden deň. Spôsob, akým bola rozhodcovská zmluva koncipovaná, napĺňa podmienku uvedenú v ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto je táto rozhodcovská zmluva neplatná podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Na zdôraznenie doplnil, že neplatná rozhodcovská zmluva nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie, a takto vydaný rozhodcovský rozsudok nemôže byť exekučným titulom, lebo ide o nulitný právny akt. Neboli preto splnené podmienky na vykonanie exekúcie. Z vyššie uvedených skutočností tak vyplýva, že právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci je založená na absolútne neplatnom právnom úkone.

5. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. h) a f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“). Namietal, že právne posúdenie veci súdom je nesprávne a exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmačej činnosti, keď preskúmal exekučný titul. Mal za to, že súd na správne zistený skutkový stav veci nesprávne aplikoval právny predpis. Poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci oprávnený s povinnou uzatvára rozhodcovskú zmluvu podľa ust. § 3 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Povinná a ani súdny exekútor sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

8. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

9. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci sp. zn. 3Cdo 146/2011 Najvyšší súd SR judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak

nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný“. Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

10. Pokiaľ odvolateľ poukázal na to, že rozhodcovská zmluva bola v tomto prípade samostatná a individuálne dohodnutá a účastníci ju uzatvorili slobodne a po zvážení všetkých náležitostí, tak k tomu odvolací súd poznamenáva, že rovnako ako samotná zmluva o úvere, aj rozhodcovská zmluva sú spísané na predpísanom tlačive, ktorého obsah nemohol dlžník ovplyvniť a musel sa mu podriaďiť.

11. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

12. Odvolací súd poznamenáva, že o doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní, ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ má podľa nej možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu.

13. K rozhodcovskej zmluve má najbližšie ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) (vrátane dôvodovej správy) zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Uvedené ustanovenie je svojím obsahom najbližšie problémovej zmluve: „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“.

14. Podľa dôvodovej správy k § 53 odsek 4 písm. r) OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.“

15. Rozhodcovskú zmluvu teda nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Teda ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži.

16. Povinná ako spotrebiteľ pri predmetnej rozhodcovskej zmluve nemá na výber, ak bude žalovaná na rozhodcovskom súde. Odvolací súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veritelia. V prípade, že výnimočne uplatňuje svoje právo spotrebiteľ, využíva štátny súd.

17. Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam.

18. Spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi, t.j. povinnej predložená, je skôr o nevhodnom predložení zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekaloobchodnú praktiku.

19. V čase rozhodovania odvolacieho súdu oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie, resp. že by si povinná vymieňovala rozhodcovské konanie (§ 53 odsek 3 OZ).

20. Odvolací súd preto nemal žiaden dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli zdanlivej možnosti voľby, pred ktorým orgánom bude strana uplatňovať svoje právo.

21. Odvolací súd poznamenáva, že inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

22. Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že rozhodcovská zmluva je vyhotovená samostatnej listine, neodôvodňuje záver, že oprávnený preukázal jej osobitné vyjednanie. Naopak, ide o sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej zmluvy z režimu súdnej kontroly, čo odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku.

23. Nie je treba preto aplikovať ani nepriamy účinok Smernice na to, aby bolo možné skonštatovať, že oprávnený ako dodávateľ mal v čase uzatvárania zmluvy explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky, ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. O tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo slabšej vyjednávacej pozície (porovnaj rozsudok súdneho dvora MOSTAZA CLARO, bod. 25), by rovnako nemali byť žiadne pochybnosti. Z uvedeného (aj zo Smernice) teda vyplýva, že na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

24. Ako už odvolací súd uviedol, stotožňuje sa s odôvodnením zo strany súdu prvej inštancie, a platí to aj pokiaľ ide o zdôvodnenie neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy, podľa ktorej spotrebiteľ nemá na výber a je nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. O takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Rozhodcovskú zmluvu dohodnutú za daných okolností považuje za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom. Exekučný súd sa totiž s istotou a najmä presvedčivým spôsobom vysporiadal s otázkou rozhodcovskej zmluvy ako neprijateľnej podmienky a svoje rozhodnutie v tomto smere aj náležite zdôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia žiadna pochybnosť, ktorú by bolo potrebné odstraňovať akýmkoľvek spôsobom nevyplyva.

25. Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy je tiež v geografických dôvodoch v zmysle judikatúry súdneho dvora C-240/98 - C-244/98 Oceáno Grupo Editoriale. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca XXX km (J. - O.) na rozhodcovské konanie je odradzujúca.

26. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

27. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie oprávneného za dôvodné, a preto uznesenie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 C.s.p..

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).